

JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

Praha 6. června 2023
č. j. MSP-159/2023-ODKA-SPZ/7
Počet listů: 3
Přílohy: 1

Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno

Obv. O. Č. a obv. L. V. - stížnost pro porušení zákona

Přílohy:

- trestní spis PČR č. j. KRPB - 83376/TČ-2021-060241-MK

Podle § 266 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), podávám ve prospěch obviněných O. Č. a L. V.,

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému usnesení státního zástupce Městského státního zastupitelství v Brně ze dne 6. 3. 2023, č. j. 3 ZT 2/2023 - 43.

Napadené rozhodnutí

- 1 Usnesením státního zástupce Městského státního zastupitelství v Brně ze dne 6. 3. 2023, č. j. 3 ZT 2/2023 - 43, byla zamítnuta stížnost obviněných, směřující proti usnesení policejního orgánu Policie ČR, Městského ředitelství policie Brno, ze dne 6. 1. 2023, č. j. KRPB-83376-57/TČ-2021-060241-MK, jímž bylo podle § 160 odst. 1 trestního řádu zahájeno trestní stíhání obviněných pro přečin pojistného podvodu podle § 210 odst. 1 písm. b), c), odst. 2, odst. 4 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.
- 2 Státní zástupce své usnesení formuloval tak, že podle § 148 odst. 1 písm. b) trestního řádu stížnost zamítl z důvodu, že: „*stížnost obhájce obviněných L. V. a O. Č., Mgr. Ivana Eric*

Poplšteina, AK Brno, Pellicova 23/8 ze dne 16.1.2023, resp. 7.2.2023, (...) neboť stížnost byla podána osobou neoprávněnou".

- 3 Jak vyplývá z bodů 2 až 4 odůvodnění předmětného usnesení, státní zástupce dospěl k závěru, že dne 16. 1. 2023, resp. dne 8. 2. 2023 (stížnost datovaná dne 7. 2. 2023) podal obhájce obou obviněných Mgr. Ivan Eric Poplštejn včasné stížnosti, avšak s ohledem na to, že je podal nikoliv jménem obviněných v plné moci, ale jménem svým, tj. jako obhájce - advokát Mgr. Ivan Eric Poplštejn, je třeba obě tyto stížnosti považovat za podané osobou neoprávněnou, neboť právo podat stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání přiznává zákon pouze obviněnému a obhájce je oprávněn podávat opravné prostředky za obviněného, ovšem nikoliv samostatně vlastním jménem v jeho prospěch (viz § 33 odst. 1, § 41 odst. 2, a § 160 odst. 7 trestního řádu).
- 4 Usnesení nabylo právní moci dne 6. 3. 2023.

Právní posouzení

Relevantní právní úprava

- 5 Podle § 33 odst. 1 trestního řádu má obviněný právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, a k důkazům o nich, není však povinen vypovídat. Může uvádět okolnosti a důkazy sloužící k jeho obhajobě, činit návrhy a podávat žádosti a opravné prostředky. Má právo zvolit si obhájce a s ním se radit i během úkonů prováděných orgánem činným v trestním řízení. S obhájcem se však v průběhu svého výslechu nemůže radit o tom, jak odpovědět na již položenou otázku. Může žádat, aby byl vyslýchán za účasti svého obhájce a aby se obhájce účastnil i jiných úkonů přípravného řízení (§ 165). Je-li ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, může s obhájcem mluvit bez přítomnosti třetí osoby. Uvedená práva přísluší obviněnému i tehdy, je-li jeho svéprávnost omezena.
- 6 Podle § 41 odst. 2 trestního řádu je obhájce oprávněn již za přípravného řízení činit za obviněného návrhy, podávat za něho žádosti, opravné prostředky, nahlížet do spisů (§ 65) a zúčastnit se podle ustanovení tohoto zákona vyšetřovacích úkonů. S obviněným, který je ve vazbě, je oprávněn mluvit v rozsahu stanoveném v § 33 odst. 1 trestního řádu.
- 7 Podle § 148 odst. 1 písm. b) trestního řádu nadřízený orgán zamítne stížnost byla-li podána opožděně, osobou neoprávněnou, osobou, která se jí výslovně vzdala nebo která znovu podala stížnost, kterou již předtím výslovně vzala zpět.
- 8 Podle § 160 odst. 7 trestního řádu proti usnesení o zahájení trestního stíhání může obviněný podat stížnost.

Posouzení předmětné věci

- 9 Státní zástupce, jak již bylo uvedeno, svým usnesením rozhodl nikoliv o stížnosti samotných obviněných, ale o stížnosti Mgr. Ivana Erica Poplšteina ze dne 16. 1. 2023, resp. ze dne 7. 2. 2023, přičemž jmenovaného advokáta označuje za obhájce obou obviněných, tedy jak L. V., tak O. Č.

- 10 Jak vyplývá ze spisového materiálu a současně i z podnětu obviněného O. Č. k podání stížnosti pro porušení zákona datovaného dne 20. 3. 2023, státní zástupce ve svém usnesení ze dne 6. 3. 2023 chybně uvedl, že Mgr. Ivan Eric Poplštejn je obhájcem obou obviněných.
- 11 Zejména z plných mocí, jež byly do spisu založeny, ale i dalších navazujících a ve spisovém materiálu zařazených listin, je naprosto zřejmé, že každého z obviněných zastupuje v daném trestním řízení jiný obhájce, byť ze společné advokátní kanceláře.
- 12 Obviněný L. V. plnou mocí ze dne 16. 1. 2023 zmocnil ke svému zastupování v předmětné trestní věci Mgr. Štěpána Lichovníka. Jeho prostřednictvím proti usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání podal stížnost datovanou a současně doručenou policejnímu orgánu dne 16. 1. 2023, kterou doplnil podáním ze dne 6. 2. 2023 (doručeným policejnímu orgánu dne 7. 2. 2023).
- 13 Obviněný O. Č. plnou mocí ze dne 7. 2. 2023 zmocnil ke svému zastupování v předmětné trestní věci Mgr. Ivana Erica Poplšteina. Jeho prostřednictvím proti usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání podal stížnost datovanou dne 7. 2. 2023 a doručenou policejnímu orgánu dne 8. 2. 2023, kterou doplnil podáním ze dne 20. 2. 2023 (doručeným policejnímu orgánu téhož dne).
- 14 Usnesení státního zástupce tedy vykazuje zásadní vadu spočívající v tom, že není zcela jasné ani to, o které ze stížností vlastně tímto usnesením rozhodl, když má jít o stížnost obou obviněných, zastoupených Mgr. Ivanem Ericem Poplštejnem, avšak současně o stížnost ze dne 16. 1. 2023, kdy stížnost podal za obviněného L. V. jeho obhájce Mgr. Štěpán Lichovník, resp. ze dne 7. 2. 2023, kdy předal k poštovní přepravě (vložil do systému datových schránek) blanketní stížnost za obviněného O. Č. jeho obhájce Mgr. Ivan Eric Poplštejn.
- 15 Uvedenou situaci, kdy pro popsání vady je usnesení ze dne 6. 3. 2023 prakticky nepřezkoumatelné, se státní zástupce pokusil napravit dalším usnesením ze dne 30. 3. 2023, č. j. 3 ZT 2/2023 - 53, jímž podle § 131 odst. 1 trestního řádu s přihlédnutím k § 138 trestního řádu opravil údajné písařské chyby ve výroku i odůvodnění usnesení ze dne 6. 3. 2023 takovým způsobem, aby bylo popsáno přesvědčivěji, že tímto usnesením bylo rozhodnuto současně o stížnostech obou obviněných (resp. jejich obhájců), což se ve skutečnosti sice nejspíše stalo, ale vzhledem k pochybení ohledně právního zastoupení obviněných to nebylo zcela zřetelně formulováno, přičemž vydáním opravného usnesení sice byla tato (slovy zákona) jiná zřejmá nesprávnost opět poněkud neobratně a nepřesvědčivě napravena, současně však došlo k dalšímu znepréhlednění procesní situace.
- 16 Proti posledně uvedenému (opravnému) usnesení státního zástupce Městského státního zastupitelství v Brně oba obvinění prostřednictvím svých obhájců podali stížnosti, o nichž však státní zástupce Krajského státního zastupitelství nerozhodl, neboť se takový postup jeví jako nadbytečný a neúčelný s ohledem na návrh, aby bylo zrušeno nejen stížností pro porušení zákona napadené usnesení, ale podle § 269 odst. 2 věty čtvrté trestního řádu také toto usnesení, a to jako rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, neboť vzhledem ke změně, jíž došlo k zrušení, pozbylo podkladu. Přitom není podstatné, zda se v době rozhodování bude jednat o rozhodnutí pravomocné či nikoliv (srov. např. Stanovisko pětičlenného senátu Nejvyššího soudu České a Slovenské Federativní Republiky k zajištění jednotného výkladu

zákona v ustanovení - 266 odst. 1 trestního řádu ze dne 31. ledna 1991 č. j. St 3/90) a současně nešlo o opravu, která by se podstatně dotkla některého výroku usnesení (§ 133 trestního řádu).

- 17 Za zásadní vadu v postupu státního zástupce je však nutné označit příliš formalistický postup, který pro nedostatky formy stížnosti (stížností) podaných obviněným (obviněnými) proti usnesení o zahájení trestního stíhání (dále jen „stížnost“), spočívající v tom, že stížnost nebyla podána jménem obviněných v plné moci, ale advokátem Mgr. Ivanem Ericem Poplšteinem, resp. advokátem Mgr. Štěpánem Lichovníkem, jimž samostatné právo podání tohoto opravného prostředku nesvědčí, vedl k zamítnutí stížnosti bez věcného přezkoumání z ryze formálního důvodu, že stížnost byla podána osobou neoprávněnou (§ 148 odst. 1 písm. b) trestního řádu).
- 18 V posuzovaném případě nebyl státní zástupce ochoten přiznat podáním obhájců, v nichž byla věcně obsažena stížnost proti usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání jejich klientů, obviněných O. Č. a L. V., účinky stížnosti jen z toho důvodu, že tato podání sepsali a podali sami svým jménem advokáti, které jednotliví obvinění zmocnili k výkonu své obhajoby v dané trestní věci. Odůvodnil to tím, že obhájci nemají samostatné právo podat stížnost, jedná se o výhradní právo obviněných. Lze konstatovat, že státní zástupce svým postupem rozhodl zcela mimo ustálenou rozhodovací činnost obecných soudů, která je založena na premise, že obhájce by jako neoprávněná osoba jednal pouze tehdy, kdyby (vyjma případů uvedených v § 41 odst. 4 trestního řádu) to bylo proti vůli obviněného. Přestože pod text opravného prostředku oba obhájci uvedli svá jména, a nikoliv jména obviněných, je z celkové formulace stížnosti i procesní situace zřejmé, že obhájci stížnost podali v zastoupení obviněných, nikoliv sami za sebe. Ustálená rozhodovací činnost obecných soudů je přitom závazná v tom smyslu, že vykládá právní normy podústavního práva pro jejich adresáty. Tak zakládá jejich legitimní očekávání v určitý postup orgánů veřejné moci při následné aplikaci těchto právních norem a současně chrání podstatu práva na obhajobu a vztah obviněného s jeho obhájcem (v podrobnostech srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1739/11, případně další rozhodnutí Ústavního soudu (sp. zn. III. ÚS 150/99, II. ÚS 200/02 a další) a usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 504/2002).
- 19 Přestože stížnost obviněných bezpochyby vykazovala státním zástupcem zjištěné a konstatované formální nedostatky, tyto bylo možné s odkazem na konstantní judikaturu překlenout s tou výhradou, že bylo nezbytné se před věcným vyřízením stížnosti vypořádat s otázkou, zda stížnost nebyla obhájci podána proti vůli obviněných; k tomu však postačovalo obstarat si prosté vyjádření samotných obviněných.
- 20 Ze shora uvedeného vyplývá, že v předmětné trestní věci došlo k nesprávné aplikaci trestněprocesních předpisů, upravujících práva obviněného, práva obhájce a zejména právo podání stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání, kdy příslušná ustanovení trestního řádu byla (zcela izolovaně) podrobena pouze jazykovému výkladu a při nerespektování ustálené judikatury byla stížnost obviněných ze dne 16. 1. 2023 (obv. L. V.) a ze dne 7. 2. 2023 (obv. O. Č.), podaná prostřednictvím jejich obhájců, státním zástupcem nesprávně posouzena jako stížnost podaná neoprávněnou osobou. Jelikož stížnost obviněných byla v důsledku tohoto výkladu zamítnuta z formálních důvodů a nedošlo k jejímu věcnému vyřízení, byli obvinění v důsledku tohoto postupu kráceni v právu na spravedlivý proces, resp. v právu na přístup k soudu.

- 21 Usnesením státního zástupce Městského státního zastupitelství v Brně ze dne 6. 3. 2023, č. j. 3 ZT 2/2023 - 43, tak byl v důsledku nesprávného právního výkladu porušen zákon v ustanovení § 33 odst. 1 trestního řádu, § 41 odst. 2 trestního řádu, § 148 odst. 1 písm. b) trestního řádu v neprospěch obviněných O. Č. a L. V.
- 22 Pro případ, že by Nejvyšší soud dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro rozhodnutí o této stížnosti pro porušení zákona v neveřejném zasedání, s takovým postupem souhlasím.

Návrh

- 23 S ohledem na výše uvedené si dovoluji Nejvyššímu soudu navrhnout, aby:
  - 1) Podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že usnesením státního zástupce Městského státního zastupitelství v Brně ze dne 6. 3. 2023, č. j. 3 ZT 2/2023 - 43, byl porušen zákon v neprospěch obviněných O. Č. a L. V., a to v ustanovení § 33 odst. 1 trestního řádu, § 41 odst. 2 trestního řádu, § 148 odst. 1 písm. b) trestního řádu;
  - 2) podle § 269 odst. 2 trestního řádu zrušil usnesení státního zástupce Městského státního zastupitelství v Brně ze dne 6. 3. 2023, č. j. 3 ZT 2/2023 - 43, v celém rozsahu, jakož i další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu;
  - 3) podle § 270 odst. 1 trestního řádu přikázal státnímu zástupci Městského státního zastupitelství v Brně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.